

1. 2. 2023

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Ke spornosti výkladu ustanovení § 62 zákona o obchodních korporacích a dopadu povinností členů volených orgánů obchodní korporace na prokuristu

Institut prokury definuje ustanovení § 450 odst. 1 zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dále jen jako „OZ“) tak, že udělením prokury zmocňuje podnikatel zapsaný v obchodním rejstříku prokuristu k právním jednáním, ke kterým dochází při provozu obchodního závodu, popřípadě pobočky, a to i k těm, pro která se jinak vyžaduje zvláštní plná moc. Zcizit nebo zatížit nemovitou věc je však prokurista oprávněn, je-li to výslovně uvedeno.

Prokurista je obecně vnímán jako smluvní zástupce podnikatele, ačkoliv je rozsah oprávnění prokuristy vymezen shora uvedenou zákonnou definicí. Zejména pro účely tohoto článku zdůrazňujeme, že prokurista není členem orgánu obchodní korporace a zákonné vymezení prokury nezahrnuje žádné oprávnění prokuristy k vnitřnímu rozhodování o obchodním vedení obchodní společnosti.

Podle ustanovení § 58 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech (dále jen jako „ZOK“), ve znění účinném do dne 31.12.2020, platilo, že ustanovení § 51 až § 57 ZOK a pravidla ZOK o nepřípustnosti konkurenčního jednání se použijí také na prokuristu, a to přiměřeně i na prokuristu zmocněného podnikatelem, který není obchodní korporací.

Tato právní úprava jednoznačně rozšiřovala působnost pravidel jednání členů volených orgánů obchodních korporací na prokuristy. Na prokuristovo jednání proto dopadalo pravidlo podnikatelského úsudku jakožto korektivu péče řádného hospodáře a dle této právní úpravy nastávaly při porušení péče řádného hospodáře prokuristou stejné následky jako v případě členů volených orgánů obchodní korporace. Pro prokuristu platila též pravidla týkající se střetu zájmů.

Zákonem č. [33/2020](#) Sb., kterým se mění zákon č. [90/2012](#) Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění zákona č. [458/2016](#) Sb., a další související zákony (dále jen jako „změnový zákon“) bylo ustanovení § 58 ZOK zrušeno. Důvodová zpráva ke změnovému zákonu vysvětluje potřebu zrušení tohoto ustanovení tím, že pravidla jednání členů volených orgánů obchodních korporací ani pravidla o střetu zájmů nelze na prokuristu pouze z titulu jeho postavení prokuristy vztáhnout. Prokurista je pouhým smluvním zástupcem podnikatele. Pokud pravidla nemíří na zbylé smluvní či zákonné zástupce obchodní korporace, není důvodu, aby se aplikovala na prokuristu, který není členem orgánu obchodní korporace.

S účinností ke dni 1.1.2021 bylo do ZOK vloženo nové ustanovení § 62 odst. 1, dle kterého se ustanovení ZOK o nepřípustnosti konkurenčního jednání a ustanovení OZ a ZOK o povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře a následcích porušení této povinnosti použijí i na osobu, která se fakticky nachází v postavení člena voleného orgánu, přestože jím není, a bez zřetele k tomu, jaký vztah k obchodní korporaci má. Na tuto osobu se pak, dle ustanovení § 62 odst. 2 ZOK, použijí obdobně též ustanovení ZOK o střetu zájmů člena voleného orgánu.

Nová právní úprava již osobu prokuristy výslovně nezmiňuje. Bez konkrétní definice osoby, která se fakticky nachází v postavení člena voleného orgánu, přestože jím není, dochází v praxi k výkladovým problémům, zda pravidla jednání členů volených orgánů na prokuristu aplikovat či nikoliv, případně v jakém rozsahu a za jakých podmínek.

Důvodová zpráva ke změnovému zákonu k ustanovení § 62 uvádí, že ZOK nyní staví najisto, že povinnosti uložené podle zákona členům volených orgánů se vztahují i na osoby, které ač formálně nejsou členem orgánu, materiálně se v takovém postavení nacházejí. Ve svém výkladu používá důvodová zpráva pojem faktických a stínových vedoucích, ačkoliv tento pojem řádně nevysvětluje, přičemž obecně jsou za faktické a stínové vedoucí považovány osoby, které ač právně nejsou v řídicím postavení člena orgánu, fakticky tak jednají, respektive podle jejich pokynů skuteční členové orgánů jednají.

Důvodová zpráva ke změnovému zákonu však nepodává jasnou odpověď na to, zda může být prokurista za určitých situací osobou, která se fakticky nachází v postavení člena voleného orgánu, přestože jím není, resp. v intencích důvodové zprávy ke změnovému zákonu osobou faktického či stínového vedoucího.

Vyřešení nejasnosti výkladu ustanovení § 62 ZOK nepřináší ani komentářová literatura k ZOK, když dle Ivany Štenglové (In: Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P. Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 209 - 212) lze v praxi sledovat situace, kdy je prokurista pouhým „podepisovatelem“ jednání koncipovaných někým jiným (členem statutárního orgánu, popřípadě vedoucím zaměstnancem), ale i situace, kdy fakticky o obsahu těchto jednání rozhoduje, a může se tedy nacházet (ve vazbě na rozsah, ve kterém mu je rozhodovací pravomoc přiznána) v postavení faktického vedoucího. Ivana Štenglová proto prokuristu jako osobu, která se fakticky nachází v postavení člena voleného orgánu, nevyklučuje, když dle jejího názoru je u prokuristy, stejně jako u vedoucího zaměstnance obchodní korporace, vždy třeba vycházet z konkrétních okolností případu.

Jan Lasák a Jan Dědič (In: Komentář ASPI - Wolters Kluwer k § 62 zákona o obchodních korporacích, Faktický člen voleného orgánu) ovšem zastávají názor opačný. Podle těchto autorů se musí osoba, na niž se má ustanovení § 62 ZOK aplikovat, nacházet v postavení člena voleného orgánu pouze fakticky, nikoliv de iure. Takovou osobou může být např. osoba, která byla ustavena do funkce bez způsobilosti pro výkon takové funkce, či osoba, jejíž funkce ve voleném orgánu zanikla (uplynutím doby, odvoláním z funkce, odstoupením z funkce apod.) a tato osoba činnosti fakticky nadále vykonává. Dle názoru těchto autorů proto nemůže být prokurista osobou podléhající režimu § 62 ZOK, i když na něj statutární orgán deleguje podstatnou část obchodního vedení, neboť v takovém případě se jedná o osobu mající právní, nikoliv faktický, titul na výkon činností spadajících do působnosti voleného orgánu.

Doplňujeme, že Jan Lasák s Janem Dědičem výše uvedený výklad ustanovení § 62 ZOK podporují argumentací, dle které má prokurista, případně jiné osoby, na něž statutární orgán delegoval obchodní vedení, patřit mezi osoby v obdobném postavení člena statutárního orgánu uvedené v ustanovení § 69 odst. 2 ZOK, nikoliv pod osoby, které se fakticky v takovém postavení nacházejí, které ustanovení § 69 odst. 2 ZOK rovněž zmiňuje.

Z výše uvedeného je zřejmé, že zákonodárce pravděpodobně opravdu zamýšlel prokuristu z dosahu ustanovení § 62 ZOK vyloučit. Výkladová literatura k vynětí prokuristy z aplikace ustanovení § 62 ZOK však již jednotná není.

Přikláníme se k názoru, že pokud je účelem posuzovaného ustanovení vztažení základních povinností skutečného člena voleného orgánu i na osobu, která se v jeho postavení fakticky nachází, a to

zejména pro zajištění ochrany práv obchodní korporace, není důvodu, proč by neměl např. prokurista vykonávající funkci obchodního ředitele s rozsahem oprávnění odpovídajícím faktickému řízení společnosti plnit stejné povinnosti a nést stejné důsledky svého jednání jako skutečný člen statutárního orgánu.

Z důvodu právní jistoty, zejména pro nejednotný výklad ustanovení § 62 ZOK, proto doporučujeme klienty v postavení prokuristů obchodních společností s nesporným vlivem na faktické rozhodování společnosti o povinnosti jednat dle pravidel členů volených orgánů a možném dovození důsledků v případě porušení těchto pravidel poučovat.

Obsahem poučovací povinnosti by tak, dle našeho názoru, mělo být poučení o povinnosti prokuristy jednat s péčí řádného hospodáře, včetně pravidel podnikatelského úsudku, a o možných důsledcích porušení těchto pravidel jednání, zejména o povinnosti k náhradě újmy za porušení péče řádného hospodáře a o zákonném ručení za dluhy společnosti v případě neuhrazení újmy.

V případě dovození klientova postavení prokuristy, které již odpovídá faktickému členovi statutárního orgánu, bychom doporučovali klienta informovat též o eventuálním dovození aplikace pravidel o střetu zájmů mezi jím a obchodní společností, kterou zastupuje, jakož i o eventuálně dovozené informační povinnosti o úmyslu uzavírání smluv s obchodní společností.

Doplňujeme, že obdobné výkladové problémy činí i nové znění ustanovení § 69 odst. 2 ZOK, které nad rámec pojmu osoby, která se fakticky nachází v postavení člena statutárního orgánu, užívá, na rozdíl od ustanovení § 62 ZOK, pojmu osoby nacházející se v obdobném postavení člena statutárního orgánu.

Ačkoliv se tento článek výkladem ustanovení § 69 odst. 2 ZOK nezabývá, lze dovodit, že závěr o aplikaci pravidel o vyloučení člena statutárního orgánu z výkonu funkce, jakož i o dopadu zvláštních povinností při úpadku obchodní společnosti, na prokuristu s rozsahem oprávnění fakticky odpovídajícím statutárnímu orgánu, resp. nacházejícím se v obdobném postavení člena statutárního orgánu, by byl obdobný.

Závěr

Ohledně dopadu pravidel jednání členů volených orgánů na prokuristu dle ustanovení § 62 ZOK panuje názorová nejednotnost. Dle našeho názoru proto nelze bez dalšího předem vyloučit, že by v konkrétním případě nemohlo být dovozeno, že např. prokurista, který je zároveň obchodním ředitelem společnosti s rozsahem rozhodovacích oprávnění odpovídajícím faktické pozici člena voleného orgánu, je povinen plnit stejné povinnosti a nést stejné důsledky svého jednání jako skutečný člen voleného orgánu dané společnosti.

Vzhledem k výše uvedenému proto doporučujeme klienty v postavení prokuristů obchodních korporací s nesporným vlivem na faktické rozhodování obchodní korporace o povinnosti jednat dle pravidel členů volených orgánů a o možném dovození důsledků v případě porušení těchto pravidel z důvodu jistoty poučovat.

JUDr. František Divíšek,
advokát a partner

Mgr. Barbora Štrofová,
advokát

PPS advokáti s.r.o.

Velké náměstí 135/19
500 03 Hradec Králové

Tel.: +420 495 512 831-2

Fax: +420 495 512 838

e-mail: pps@ppsadvokati.cz

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)